

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

עב א ב מיי פ"א מהל' מפליג הלכה ד יפ"ג מהלכות סוטה הלכה ח ופ"ד שם הלכה ט סמג עשין נז נה טו"ע ש"ד סי' רע"א סעיף ו'
עב ג מיי פ"ג מהלכות סוטה הלכה ח ופ"ד הלכה ד והלכה יא סמג שם:
עד ד מיי פ"ג מהלכות גירושין הלכה ז סמג שם עשין כ טו"ע ש"ע ה"ש סי' קלא סעיף ב':

על זה ועל זה נחלקו. לא שייך למימר הכא טעמיה דז"ש אלא לאשמעינן דכיון דלא חלקו דבין הוא שיש לו להשיב ולומר נחלקו: ולא כפי"י. לא שייך כאן מנא במתא לטפוי קאתי כיון דליכא מנא דלפסקיה: לא חדרר בו את התלמידים. אין לפרש כמו בשאר דוכתי לידע אם ידעו להשיב על דבריו דמתאחר שאמר שלא אמר ר' ישמעאל דבר זה מעולם היו יודעים שלא אמר ר' כי אם לשבחו: **קנקנתום.** פירש הקונטרס אדרמני"ט ורש"ס פירש דקנקנתום היא קרקע ירוקה שקוין אותה וידרו"ל וכן צערוך ור"מ נמי פוסק כן צתיקון ספר תורה דמותר לתם אדרמני"ט לתוך הדיו לנסר תורה לכו"ל עלמא דלאו היינו קנקנתום ולא דמסכת נדה (ד' יט.) תנן שחור כחרת ומפרש (ד' יט.) קלמך דקנקנתום הוא חרתא דאושכפי אס כן משמע שהוא שחור ואלו וידרו"ל ירוקה היא ודומה לזכוכית ועל זה שסוכית נקראת וידרו"ל ולפי"ל הקונטרס אומר ור"מ מפרש דלמך שטותיניס תחלה יפה לתת לתוך הדיו או היא משחרת: **או מיייתר אות אחת.** כמו צראשית צרא צרלו ורבינו מאיר קבל מרביתו כמו הוה על הוה (ימחל"ו): שהטילו י"ד על האחרון:

רבי עקיבא היינו ס"ק. דקתניי) הכשר מבוי ז"ש אומרים כו' ולא מפליג בין קצר לרחב: דרב אחאי. מבוי פחות מארבעה טפחים חד מנייהו אית ליה דמארבעה ומארבעה ולמעלה פליגי אבל פחות מארבעה אין נריך כלום: ולא מסיימי. הי מנייהו אית ליה דרב אחאי והי מנייהו לית ליה לדרב אחאי ויינו דאמר לעיל [ב']. דרב אחאי גופיה תנאי היא: לא רבי ישמעאל אמר דבר זה. מוחזק אני בו שהוא חסכ ומעולם לא אמר דבר זה: לא אמרה רבי עקיבא. להאי הלכה כאותו תלמיד אלא למדך את התלמידים שישימו לבם לתורה ויאמרו פלפול איתמר. נרחין דברי אותו תלמיד: **קנקנתום.** אדרמני"ט: אפרה עלי. ולקמן מפרש: מחסר אוס אהס. וה' אליהם אמת אס מחסר אל"ף הרי אתה מחריב. וידבר ה' אס מוסקיף אות אחת ותכתוב וידברו נמלאת מחריב: דבר אחד יש לי. לקמן מפרש מאי קמהדר ליה: כפז שיכול נמחוס. וקנקנתום רישומו ניכר מאד: מאי קאמר ליה. רבי ישמעאל: ומאי קא מהדר ליה. רבי מאיר. אזהר ליה על חסר ויתר ומהדר ליה קנקנתום יש לי: קשיא שימוש אשימוש. דקאמר לעיל קמיה רבי ישמעאל שימש מחילה והכא תני איפכא: רבי עקיבא היה חריף טובא ולא מאי ר' מאיר למיקס אליביה: וגמר גמרא. משניות שקיבל מרביתו: ודבר אפא לקמיה דרבי עקיבא. שהיה חריף לפלפל ולקדקק במה שלמד להשיב תשובות ומשניות אפילו בספר תורה דקסדר אס צא לתמוך לה מן התורה מוחק: שנמקד. מגילה של כל סוטה וסוטה (ט): אין מגילתה כשירה נו'. סוטה שנכתבה מגילתה ואמרה טמאה אני ופטורה אין מגילתה כשירה לקוטה אחרת אלמא כתיבה לשמה צענין וה"ה נמי דאין מוחקין לה מן התורה: ומנלך

רבינו הנואל

א"ר עקיב' על זה ועל זה נחלקו. פ"ב על המבוי שיש [ב]ארכו מר' אמות ולמעלה ובין על מבוי שהוא פחות מר' אמות נחלקו בית שמאי ובית הלל, ואמרין תנא קמא סתם קאמר על כל מבוי, ור' עקיב' סתם אמר על כל מבוי מה בנייהו. ופרקינן דרב אחאי [איכא בנייהו] דאמר למטה עד ארבעה, כלומר אם הוא מבוי שרוחב פתחו מארבעה טפחים ולמטה אינו צריך לא לחי ולא קורה, ולא מסיימי. א"ר יהוש' בן לוי כל מקום שאתה מוצא משום ר' ישמעאל א' תלמיד אחד בפני ר' עקיב', אינו אלא ר' מאיר ששימש את ר' ישמעאל ואת ר' עקיב'. דתניא א"ר מאיר כשהייתי קנקנתום לתוך הדיו, וכשבאתי אצל ר' עקיב' אסרו עלי. אינו והאמרי משמיה דר"מ כשהייתי קנקנתום אצל ר' עקיב' כו'. ואסיקנא לא קשיא מעיקרא אתא קמיה דר' עקיב' כיון דלא [אי]מצי למקם אליביה, אתא תנאי ר' יהוד' אומר [ר'] מאיר היה אומר לכל מטיילין קנקנתום, חוץ מפרשת סוטה שבמקדש, מפני שצריך למוחק.

ר"ע אומר על זה ועל זה נחלקו בו: ר"ע היינו תנא קמא איכא בנייהו (ב) דרב אחאי ואיתימא רב יחיאל ולא מסיימי תניא אמר ר"ע לא אמר ר' ישמעאל דבר זה אלא אותו תלמיד אמר דבר זה והלכה כאותו תלמיד דבר זה אלמא לית הלכתא בוותיה והדר אמרת הלכה כאותו תלמיד אמר רב יהודה אמר שמואל לא אמרה ר' עקיבא אלא (ג) לחדר בה התלמידים ור"ג בר יצחק אמר נראין איתמר א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאתה מוצא משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני ר"ע אינו אלא ר"מ ששימש את ר' ישמעאל ואת ר"ע (ד) דתניא אמר ר"מ כשהייתי אצל ר' ישמעאל הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל רבי עקיבא אסרה עלי אינו והאמר רב יהודה אמר שמואל משום ר' מאיר כשהייתי לומד אצל ר' עקיבא הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר וכשבאתי אצל ר' ישמעאל אמר לי בני מה מלאכתך אמרת לי לבלר אני אמר לי בני הוי זהיר במלאכתך שמלאכתך מלאכת שמים היא שמא אתה מחסר אות אחת או מיייתר אות אחת נמצאת מחריב את כל העולם כולו אמרת לי דבר אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו אמר לי וכי מטילין קנקנתום לתוך הדיו והלא אמרה תורה (ה) וכתב ומוחה כתב שיכול למחות מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה הכי קא"ל לא מיבעיא בחסירות וביתירות [דלא טעינא] דבקי אנא (ו) אלא אפילו מוחש לזיבוב נמי דילמא אתי ויתבי אתגיה דרל"ת ומחיק ליה ומשוי ליה ר"ש דבר אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו קשיא אימתי בשלמא אסרה אסרה בשלמא אסרה מעיקרא אתא לקמיה דר"ע ומדלא מצי למיקם אליביה אתא לקמיה דרבי ישמעאל וגמר גמרא והדר אתא לקמיה דר"ע וסבר סברא אלא אסרה אסרה קשיא תניא רבי יהודה אומר ר"מ היה אומר * לכל מטיילין קנקנתום לתוך הדיו חוץ מפרשת סוטה ורבי יעקב אומר משמו * חוץ מפרשת סוטה שבמקדש מאי בנייהו אמר רב ירמיה למוחק לה מן התורה איכא בנייהו והני תנאי כי הני תנאי דתנאי * אין מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת ר' אחי בר יאשיה אמר מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת אמר רב פפא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ת"ק התם אלא כיון דאינתיק לשום רחל תו לא הדרא מינתקא לשום לאה (ז) אבל גבי תורה דסתמא מיכתבא הכי נמי דמחקינן אמר רב נחמן בר יצחק דילמא לא היא עד כאן לא קאמר רבי אחי בר יאשיה התם אלא דאיכתיב מיהת לשום סוטה בעולם אבל גבי תורה דלהתלמד כתיבא הכי נמי דלא מחקינן ולית ליה לרבי אחי בר יאשיה הא דתנן (ח) כתב [גט] לגרש אתה ונמלך

תניא בניי אפחו (ט) כתב סופר לשמה ותתמו עדים לשמה צענין שליחות כתיבה דהא סוף פ"ב דגיטין (ד' כב:) מכשירים כתיבת ח"ש בגדול עומד על גביו אע"ג דלאו בני שליחות ניהו וי"ל דלעולם חשיב לשמה והתם פסול מדרבנן וצ"ל אע"ג דאין הכתב שעליו לכתוב מקפיד אס יכתוב שום אדם לשמה שלא ברשותו ומסתמא ניחא ליה אכל גבי גט כתיבא ליה לנצל: עשייה

(א) [לעיל ב' ג.] (ב) נדרסות לב: ושו"ת (ג) סוטה כ"ה ע"ש, (ד) [סוטה ח: י.] (ה) והמה"ס אמר שצובי בורחי ממנו להי קא"ל קנקנתום יש לי ולהלכה למעשה צובי [ת"י], (ו) ונריך לתקן פיו וכתב נתנן דכתיבה צענין שליחות אכל משום דמסתמא איירי קרא סכא אדם יכול לגרש את אשתו ואפי' דיו קטועות [ת"י], (ז) גיטין כ"ד. סוטה כ"ג: (ח) י"ל דמסתמא דקמיה (ט) כפי"ל ט"פ: יהיה מנוחה ס"ס: (י) אלא לשבחו אלא כמו שפירש הקונטרס כפי"ל כ"א ר"ש"ל וצ"ה וצ"ה פ"ב ח"ה הלכה לנרחין כיון דלשבחו אומר כן אס אמר הלכה מה נראה שבו יומר [ת"י]: (ס) וכן כתבו מוס' צענין וצ"ה ופ"ד דבגדושים היה כתוב אכל לפניו שם לא נמלא.

תורה אור השלם
1. ובתב את האלהת האלהת הבדון בספר וקוקה אל מים הקריים: במדבר כ"ב

לעזי רש"י
אדרמני"ט. צב שחר.

מוסף רש"י
בלבר. סופר (סוטה כ.), שמא אתה מחסר אות אחת. נמן א' וה' אליהם אמת [י"וה"ה ח' או מיייתר אות אחת. כגון צראשית צרלו אליהם (סוטה כ.) דבר אחד יש לי. לקמן מפרש מאי משנה היא זו (טו) כתב שיכול למחות. ור' ישמעאל סבר מוחקין לה מן התורה ולא צ"ה כתיבה לשמה, ואפריסת סוטה לחודה קא קפיד (סוטה). מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה. מאי קאמר ליה ר' ישמעאל דקא מהדר ליה דבר אפא יש לי שטעה רוסא ואינו נמחק. מה ענין קנקנתום אלא חיטור וימור (סוטה). כתב לגרש את אשתו. כתב לה גט (סוטה כ.).

תניא בניי אפחו (ט) כתב סופר לשמה ותתמו עדים לשמה צענין שליחות כתיבה דהא סוף פ"ב דגיטין (ד' כב:) מכשירים כתיבת ח"ש בגדול עומד על גביו אע"ג דלאו בני שליחות ניהו וי"ל דלעולם חשיב לשמה והתם פסול מדרבנן וצ"ל אע"ג דאין הכתב שעליו לכתוב מקפיד אס יכתוב שום אדם לשמה שלא ברשותו ומסתמא ניחא ליה אכל גבי גט כתיבא ליה לנצל: עשייה